

Тема уроку: Основні напрями сучасних географічних досліджень.

Мета: продовжити формування знань про розвиток географічної науки в Новий час і на сучасному етапі; вдосконалення навичок і вмінь характеризувати й аналізувати матеріали про подорожі та експедиції; розвиток комунікативних навичок.

Обладнання: зошити, відеоматеріал, атлас

Тип уроку: комбінований

Ключові поняття: експедиція, полярні широти, Південний полюс, Північний Полюс, батискаф, штучний супутник

Хід роботи

I. Організація класу

II. Актуалізація знань (робота з презентацією)

1. Венеційський купець, автор книги «Книга чудес світу»
2. Здійснив навколосвітню подорож
3. Його ім'ям назвали частину світу
4. Він отримав титул «Адмірал Індійського океану»
5. Здійснив три навколосвітні подорожі
6. Кого називали «Адмірал моря-океану»
7. Хто перший відкрив Антарктиду

III. Мотивація навчальної діяльності

Сьогодні на Землі майже не залишилося незвіданих куточків, але кількість мандрівників і дослідників зростає. У сучасну добу (з другої половини XX ст.) географи не тільки пізнають закони природи, а й думають про її перетворення для користі людей без шкоди самій природи. Вони приступили до пояснення зв'язків між явищами і процесами. Географія з описової науки перетворилася на пояснювальну.

У наш час вчені досліджують суходіл, океани, атмосферу. Роботи проводяться на наукових станціях, в експедиціях, космосі за допомогою складних сучасних приладів.

Про сучасні дослідження географів ви дізнаєтеся сьогодні на уроці.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Підкорення Холодних широт

На початку XX ст. дослідники дісталися до найсуворіших районів Землі — полярних широт.

Серію походів до крижаного серця Землі здійснив Роберт Пірі. У цілому він провів у полярних широтах близько 20 років. Спочатку він здійснив кілька походів у Гренландії, де відкрив півострів. А 6 квітня 1909 року на собачих упряжках він досягнув Північного географічного полюсу.

Руаль Амундсен (1872 – 1928) - норвезький полярний мандрівник і рекордсмен. Перша людина, яка досягла Південного полюса. Перша людина, яка побувала на обох географічних полюсах планети.

У серпні 1910 року Амундсен прямував на південь на борту «Фрама». 13 січня 1911 року він дістався до антарктичного берега, де у Китовій бухті (затока в шельфовому льодовику Росса) організував свій табір. 19 жовтня 1911 року 5 людей на чолі з Амундсеном вирушили до Південного полюса на чотирьох собачих упряжках. 14 грудня експедиція досягла Південного полюса, подолав шлях у 1500 км, поставила прапор Норвегії. Склад експедиції: Оскар Вістінг, Хелмер Хансен, Сверре Хассель, Олаф Бьоланд, Руаль Амундсен. Весь похід на дистанцію 3000 км при постійній температурі понад -40° і сильних вітрах зайняв 99 днів.

Загинув дослідник у 1928 році під час пошуків зниклої експедиції. Мав нагороди багатьох країн світу, в тому числі найвищу нагороду США — Золоту медаль Конгресу, його ім'ям названі численні географічні та інші об'єкти.

Роберт Скотт (1868 – 1912) — капітан королівського флоту Великобританії, полярний дослідник, один із першовідкривачів Південного полюса, який очолив дві експедиції до Антарктики: «Діскавері» (1901-1904) і «ТерраНова» (1911-1913). Під час другої експедиції Скотт разом із ще чотирма учасниками походу досяг Південного полюса 17 січня 1912 року, але виявив, що їх на кілька тижнів випередила норвезька експедиція Руаля Амундсена. Роберт Скотт і його товариші загинули на зворотному шляху від холоду, голоду і фізичного виснаження.

Також одним із видатних дослідників й організаторів освоєння Арктики був академік О. Шмідт. Він керував серією експедицій на криголамних суднах «Сєдов», «Сибіряков» і «Челюскін». На судні «Сибіряк» у 1932 р. він здійснив перше наскрізне плавання (без зимівлі) Північним морським шляхом із Білого моря до Берингового».

Підкорення Джомолунгми.

29 травня 1953 року новозеландець Едмунд Персиваль Хілларі і непалець Тенцинг Норгей стали першими у світі альпіністами, які піднялись на найвищу точку планети — гору Еверест висотою 8848 метри

Дослідження Світового океану.

Водні простори досліджують наукові експедиції. Їх учасники відкрили раніше невідомі підводні гірські хребти, острови і глибоководні западини. У 1957 р. експедиція на кораблі „Витязь” у Тихому океані виявила найглибшу океанічну западину Маріанський жолоб (11022м). Згодом швейцарець Жан Пікар і американець Дональд Уош опустилися в батискафі на дно цієї западини.

Робота з картами атласу:

- Знайдіть на карті Маріанський жолоб, вкажіть в якому океані розміщується та яка його глибина.

Відомий дослідник морських глибин француз Жак-Ів Кусто значну частину свого життя провів під водою, вивчаючи живий світ морів і океанів. Він винайшов скафандр з аквалангом, за допомогою якого можна було вільно пересуватися під водою на глибині до 90 м, проводив підводні археологічні дослідження, фотографування морського дна, створив товариство з охорони морського середовища.

Нині багато країн світу досліджують океани з метою використання їх багатств. Що ж за скарби приховує вода? Перш за все, це – нафта і природний газ, залізні й марганцеві руди. Родовища цих корисних копалин відкрито в багатьох морях.

Що вивчають в Антарктиді.

1. Які особливості географічного положення Антарктиди?
2. Як проводяться дослідження Антарктиди в наш час?
3. На що багаті надра «крижаного материка»?

Регулярні дослідження в Антарктиді проводяться з 1956 р. На материку і прилеглих островах різні країни світу обладнали науково-дослідні станції. На одній з них – станції “Академік Вернадський” – з 1996 р. проводить дослідження й Україна. У зв’язку з вивченням Антарктиди була підписана міжнародна угода, згідно з якою на материку заборонено будь-яку господарську діяльність та розміщення військових баз. Тому Антарктиду називають материком учених.

Космічна географія.

У 1957 р. земляни запустили в космос перший штучний супутник Землі, а згодом і корабель з першою людиною на борту. Відтоді почалася космічна ера у вивченні земної кулі. *Україна* також є космічною державою. Вона здійснила запуск двох космічних апаратів. У 1997 р. громадянин України Леонід Каденюк здійснив політ у космос у складі міжнародного екіпажу американського космічного корабля “Колумбія”.

Географічні дослідження тривали протягом ХХ ст. та продовжуються в наш час. Тепер вони набули міжнародного значення та мають регулярний характер. Основними об'єктами вивчення Землі у ХХ ст. стали частини планети з екстремальними природними умовами: Арктика, Антарктида та Світовий океан.

У ХХІ столітті вивчають стан атмосфери та близький космос. Тисячі метеорологічних станцій передають дані у метеорологічні станції, це дає змогу швидше спрогнозувати погоду, вчасно попереджати населення про небезпечні природні явища.

Дослідження Землі тривають. Залишаються невивченими багато рослин і тварин в Амазонії, до сих пір не встановлено джерело найдовшої річки світу — Амазонки. Триває вивчення внутрішньої будови Землі, дослідження арктичних і антарктичних льодів, глибин Світового океану.

V. Узагальнююче повторення

1. Що вивчають сучасні географи?
2. Чому загострюються відносини людини і природи?
3. Чому важливо досліджувати Світовий океан?
4. Обґрунтуйте необхідність вивчення стану атмосфери.
5. Які дослідження проводяться в Антарктиді?
6. Як допомагають космічні знімки вивчати Землю?

V. Домашнє завдання: опрацювати конспект, записати основне в зошит; підготуватися до практичної роботи, підготувати атласи